

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΑΔΕ

Ανεξάρτητη Αρχή
Δημοσίων Εσόδων

I. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

1. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΕΜΜΕΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ Α ΦΠΑ

2. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΛΕΓΧΩΝ

**ΤΜΗΜΑ Ζ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗΣ
ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ**

Ταχ. Δ/νση : Σίνα 2-4
Ταχ. Κώδικας : 10672 Αθήνα
Τηλέφωνο : 213 2122400
Fax : 210 3645413
E-Mail : dfpa.a1@1992.syzefxis.gov.gr
Url : www.aade.gr

**II. ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΕΛΩΝΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ
ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ (Γ.Δ.Τ. & Ε.Φ.Κ.)**

**1. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΦΟΡΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ
(Ε.Φ.Κ.) ΚΑΙ ΦΟΡΟΥ ΠΡΟΣΤΙΘΕΜΕΝΗΣ ΑΞΙΑΣ
(Φ.Π.Α.)**

**2. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ, ΕΙΔΙΚΩΝ
ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΛΛΑΓΩΝ**

Ταχ. Δ/νση : Καρ. Σερβίας 10
Ταχ. Κώδικας : 101 84 Αθήνα
Τηλέφωνο : 210 6987484, 6987448
E-Mail : vat-customs@2001.syzefxis.gov.gr

ΠΡΟΣ Ως προς τον πίνακα διανομής

Θέμα: «Κοινοποίηση των διατάξεων του άρθρου 121 του ν.4611/2019 (Α' 73) αναφορικά με την εφαρμογή μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ σε αγαθά και υπηρεσίες

Κοινοποιούμε τις διατάξεις του άρθρου 121 του ν.4611/2019 (Α' 73) «Ρύθμιση οφειλών προς τους Φορείς Κοινωνικής Ασφάλισης, τη Φορολογική Διοίκηση και τους ΟΤΑ α' βαθμού, Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις Δημοσίου και λοιπές ασφαλιστικές και συνταξιοδοτικές διατάξεις, Ενίσχυση της προστασίας των εργαζομένων και άλλες διατάξεις», για την αντικατάσταση από **20.5.2019** του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα Φόρου Προστιθέμενης Αξίας. Ειδικότερα:

1. Με την παράγραφο 1 του άρθρου 121 του ως άνω νόμου αντικαθίσταται το Παράρτημα ΙΙΙ του Κώδικα Φ.Π.Α, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2859/2000 (Α' 248), με το οποίο προβλέπονται τα αγαθά και οι υπηρεσίες που υπάγονται στους μειωμένους συντελεστές ΦΠΑ 13% και 6%. Με το νέο Παράρτημα ΙΙΙ, επεκτείνονται τα αγαθά και οι υπηρεσίες που θα υπάγονται εφεξής στους μειωμένους συντελεστές ΦΠΑ 13% και 6%.

2. Διατάξεις της νομοθεσίας ΦΠΑ περί συντελεστών :

α. Σύμφωνα με το άρθρο 98 της Κοινοτικής Οδηγίας ΦΠΑ 2006/112/ΕΚ του Συμβουλίου, η θέσπιση μειωμένων συντελεστών ΦΠΑ είναι δυνητικής εφαρμογής για τα Κράτη Μέλη και αφορά μόνο στις κατηγορίες αγαθών που αναφέρονται ρητά στο Παράρτημα ΙΙΙ της Οδηγίας ΦΠΑ. Βάσει του ιδίου άρθρου, τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιούν τη Συνδυασμένη Ονοματολογία για να οριοθετούν επακριβώς την οικεία κατηγορία των αγαθών για την οποία εφαρμόζονται οι μειωμένοι συντελεστές φόρου προστιθεμένης αξίας.

β. Κατ' εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων της Κοινοτικής Οδηγίας ΦΠΑ, σε εθνικό επίπεδο, σύμφωνα με το άρθρο 21 του Κώδικα ΦΠΑ, ο συντελεστής του ΦΠΑ ορίζεται σε 24% στη φορολογητέα αξία, με εξαίρεση τα αγαθά που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα ΙΙΙ του Κώδικα αυτού, ο συντελεστής ΦΠΑ των οποίων ορίζεται σε 13% ή σε 6%, μειωμένο και υπερμειωμένο αντίστοιχα.

γ. Στο Παράρτημα ΙΙΙ του Κώδικα ΦΠΑ, τα εμπορεύματα που υπόκεινται σε μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ, προσδιορίζονται πέραν της περιγραφής τους και με την αντίστοιχη Δασμολογική κλάση (Δ.Κ) του Κοινού Δασμολογίου της Ε.Ε (καν. αριθ. 2658/87, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει).

Για λόγους πληρέστερης κατανόησης αναφέρουμε ότι η ένδειξη «ΕΧ» σε ορισμένες δασμολογικές κλάσεις που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙΙ σημαίνει ότι σε μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ υπάγονται αποκλειστικά τα είδη που κατονομάζονται αναλυτικά στην εκάστοτε παράγραφο του Παραρτήματος ΙΙΙ, και όχι όλα ανεξαιρέτως τα είδη που υπάγονται στη συγκεκριμένη δασμολογική κλάση του Κοινού Δασμολογίου, σύμφωνα με το κείμενο αυτής. Με άλλα λόγια, η ένδειξη «ΕΧ» περιορίζει το εύρος της δασμολογικής κλάσης δίπλα από την οποία αναγράφεται, όσον αφορά την εφαρμογή του μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ σε συγκεκριμένα μόνο είδη από αυτά τα οποία υπάγονται στην εν λόγω κλάση.

3. Τροποποιήσεις που επέρχονται στο Παράρτημα ΙΙΙ του Κώδικα ΦΠΑ

Α. Κεφάλαιο Α' Αγαθά

Σύμφωνα με το Κεφάλαιο Α' Αγαθά του νέου Παραρτήματος ΙΙΙ,

- παραμένουν στους μειωμένους συντελεστές ΦΠΑ 13% βασικά αγαθά όπως ψωμί, γάλα, κρέας ψάρια, ελαιόλαδο, τυριά, ζυμαρικά, αλεύρα, δημητριακά, λαχανικά, ύδρευση, ζώντα ζώα, είδη για εξυπηρέτηση ατόμων με ειδικές ανάγκες
- παραμένουν στον υπερμειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 6 % φάρμακα, βιβλία
- επεκτείνεται το πεδίο εφαρμογής του μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ (13%), μεταξύ άλλων σε όλα τα είδη ζυμαρικών, ψωμιών ψαριών και μαλακοστράκων, στον καφέ, το τσάι, τους χυμούς φρούτων και λαχανικών, στο αλάτι, ξύδι, διάφορα παρασκευάσματα διατροφής με βάση τα δημητριακά, τα αλεύρια, τα άμυλα, και τα παρασκευάσματα για σάλτσες, σουπες και ζωμούς.
- μετατάσσονται από τον μειωμένο συντελεστή δεκατρία τοις εκατό (13%) στον υπερμειωμένο συντελεστή έξι τοις εκατό (6%) η παράδοση ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου και θέρμανσης μέσω δικτύου (τηλεθέρμανση).

Αναλυτικά:

Παράγραφος 5

Σύμφωνα με την παράγραφο 5 του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα ΦΠΑ υπάγονται σε μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% όλα τα προϊόντα του Κεφαλαίου 3 των ΔΚ ΕΧ 0301, 0302, 0303, 0304, 0305, 0306, 0307 και 0308, ήτοι ψάρια, μαλακόστρακα, μαλάκια και άλλα ασπόνδυλα υδρόβια, **με εξαίρεση τα**

ζωντανά ψάρια για διακόσμηση της κλάσης 0301. Με την παρούσα τροποποίηση προστίθενται οι ΔΚ 0301, 0305 και 0306, και επεκτείνεται η εφαρμογή του μειωμένου συντελεστή στο σύνολο των προϊόντων των ΔΚ 0302, 0303, 0304.

Στο Κεφ. 3 του Δασμολογίου περιλαμβάνονται οι ακόλουθες ΔΚ:

0301 (Ψάρια ζωντανά),

0302 (Ψάρια νωπά ή διατηρημένα με απλή ψύξη, με εξαίρεση τα φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών της κλάσης 0304),

0303 (Ψάρια κατεψυγμένα, με εξαίρεση τα φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών της κλάσης 0304),

0304 [Φιλέτα και άλλη σάρκα ψαριών (έστω και αλεσμένα), νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη ή κατεψυγμένα],

0305 [Ψάρια αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Ψάρια καπνιστά, έστω και ψημένα πριν ή κατά τη διάρκεια του καπνίσματος. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες) ψαριών, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων],

0306 [Μαλακόστρακα, έστω και χωρίς το όστρακό τους, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Μαλακόστρακα καπνιστά, έστω και χωρίς το όστρακό τους, έστω και ψημένα πριν ή κατά τη διάρκεια του καπνίσματος. Μαλακόστρακα με το όστρακό τους, βρασμένα σε νερό ή ατμό, έστω και διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες) μαλακοστράκων, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων],

0307 [Μαλάκια, έστω και χωρισμένα από το κοχύλι τους, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Μαλακόστρακα καπνιστά, έστω και χωρίς το όστρακό τους, έστω και ψημένα πριν ή κατά τη διάρκεια του καπνίσματος. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες) από μαλακόστρακα, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων] και

0308 [Ασπόνδυλα υδρόβια, άλλα από τα μαλακόστρακα και τα μαλάκια, ζωντανά, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αποξηραμένα, αλατισμένα ή σε άρμη. Ασπόνδυλα υδρόβια καπνιστά, άλλα από τα μαλακόστρακα και τα μαλάκια, έστω και ψημένα πριν ή κατά τη διάρκεια του καπνίσματος. Αλεύρια, σκόνες και συσσωματωμένα προϊόντα με μορφή σβόλων (πελέτες) ασπόνδυλων υδρόβιων άλλων από τα μαλακόστρακα και τα μαλάκια, κατάλληλα για τη διατροφή των ανθρώπων].

Παράγραφος 6

Σύμφωνα με την παράγραφο 6 του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα ΦΠΑ παραμένουν σε μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% το γάλα και τα προϊόντα γαλακτοκομίας, τα αυγά πτηνών και το φυσικό μέλι προϊόντα των ΔΚ 0401, 0402, 0403, 0404, 0405, 0406, 0407, 0408, 0409 και προστίθεται και η ΔΚ 0410, δηλαδή τα βρώσιμα προϊόντα ζωικής προέλευσης που δεν κατονομάζονται αλλού.

Όσον αφορά ειδικότερα το φυσικό μέλι της Δ.Κ. 0409, επισημαίνεται ότι η κλάση αυτή περιορίζεται στο μέλι που λαμβάνεται εξ' ολοκλήρου από μέλισσες ή από άλλα έντομα, έστω και με κομμάτια κηρήθρας ή ολόκληρη κηρήθρα, χωρίς καμία προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών ουσιών ή οποιασδήποτε άλλης ουσίας, καθώς και μείγματα φυσικών μελιών διαφορετικών τύπων (π.χ. ανθέων, θυμαριού, πεύκου, κλπ.). Αντίθετα, τα φυσικά μέλια στα οποία προστίθενται έστω και μικρές ποσότητες προϊόντων όπως κανέλα, ροδοπέταλα, ξηροί καρποί, κλπ., υπάγονται στη Δ.Κ. 2106, στην οποία εφαρμόζεται συντελεστής ΦΠΑ 24%.

Τέλος, το τεχνητό μέλι ή τα μείγματα φυσικού και τεχνητού μελιού, υπάγονται στη Δ.Κ. 1702 και σε συντελεστή ΦΠΑ 13% (βλ. παρ. 24).

Εφιστούμε, επιπλέον, την προσοχή ότι τα ροφήματα με βάση το γάλα που περιέχουν κακάο, καφέ, γεύσεις φρούτων κλπ. δεν υπάγονται στο Κεφάλαιο 4 του Δασμολογίου αλλά στη Δ.Κ. 2202, στην οποία

εξακολουθεί να εφαρμόζεται συντελεστής ΦΠΑ 24%. Το ίδιο ισχύει και για φυτικά και λοιπά ροφήματα μη ζωικής προέλευσης με τον εμπορικό προσδιορισμό «γάλα», όπως π.χ. γάλα σόγιας, καρύδας, φουντουκιού, κλπ.

Η δασμολογική κλάση 0410 περιλαμβάνει τα προϊόντα ζωικής προέλευσης που είναι κατάλληλα για τη διατροφή του ανθρώπου, τα οποία δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται σε άλλες κλάσεις της Ονοματολογίας. Περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων :

1) Τον βασιλικό πολτό, όταν παρουσιάζεται σε πρωτογενή μορφή (π.χ. σε πάστα ή αποξηραμένος). Στην περίπτωση που ο βασιλικός πολτός παρουσιάζεται σε κάψουλες ή σε χάπια, τότε αυτός κατατάσσεται στη **δασμολογική κλάση 2106** του Δασμολογίου.

2) Την πρόπολη σε πρωτογενή μορφή. Στην περίπτωση που η πρόπολη παρουσιάζεται σε κάψουλες ή σε χάπια, τότε κατατάσσεται στη **δασμολογική κλάση 2106** του Δασμολογίου (ΦΠΑ 24%).

Σχετικά με τα υπόλοιπα «προϊόντα κυψέλης», επισημαίνεται ότι η γύρη μελισσών κατατάσσεται στην **κλάση 1212** του Δασμολογίου (ΦΠΑ 13%, βλ. παρ. 17), ενώ το κερι μελισσών ή άλλων εντόμων, έστω και εξευγενισμένο ή χρωματισμένο, κατατάσσεται στη **Δ.Κ. 1521** του Δασμολογίου (ΦΠΑ 24%).

Παράγραφος 7

Σύμφωνα με την παράγραφο 7 του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα ΦΠΑ υπάγονται σε μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% τα προϊόντα της ΔΚ 0504 χωρίς εξαιρέσεις.

Ειδικότερα, η δασμολογική κλάση 0504 περιλαμβάνει τα έντερα, τις κύστες και τα στομάχια ζώων (**άλλα από εκείνα** των ψαριών, τα οποία κατατάσσονται στην **κλάση 05.11**), ολόκληρα ή σε τεμάχια, είτε είναι βρώσιμα είτε όχι, νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα, αλατισμένα ή σε άλμη, αποξηραμένα ή καπνιστά. Εξαιρούνται τα προϊόντα αυτά όταν είναι αλλιώς παρασκευασμένα ή διατηρημένα (γενικώς **Κεφάλαιο 16**).

Για παράδειγμα, ορισμένα προϊόντα που υπάγονται στη ΔΚ 0504 είναι, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

- 1) Τα ήνυστρα (μοσχαριού, κασικιού κ.λπ.) από τα οποία εξαγεται η πυτιά, έστω και κομμένα ή αποξηραμένα.
- 2) Τα ακροστόμαχα και οι προστόμαχοι (όταν είναι ψημένα κατατάσσονται στο **Κεφάλαιο 16**).
- 3) Το μη κατεργασμένο εξωτερικό περιβλήμα του τυφλού εντέρου των βοδιών ή των προβάτων.

Στην ΔΚ 0504 κατατάσσονται επίσης, τα έντερα και τα εξωτερικά περιβλήματα του τυφλού εντέρου (κυρίως του βοδιού), τα οποία είναι σχισμένα ή κομμένα κατά μήκος σε λωρίδες, έστω και αν έχουν αφαιρεθεί από αυτά, με απόξεση, οι εσωτερικοί τους χιτώνες.

Τα έντερα χρησιμοποιούνται κυρίως για την περιτύλιξη προϊόντων αλλαντοποιίας. Χρησιμοποιούνται επίσης για την κατασκευή χειρουργικών ραμμάτων (**κλάση 30.06**), χορδών για ρακέτες του τένις (**κλάση 42.06**) ή χορδών μουσικών οργάνων (**κλάση 92.09**).

Από την ΔΚ 0504 **εξαιρούνται** επίσης τα «τεχνητά έντερα» που κατασκευάζονται με εξώθηση πολτού από ίνες δέρματος, περαιτέρω σκληρυμένου με τη βοήθεια διαλύματος φορμαλδεΐδης και φαινόλης (**κλάση 39.17**), καθώς και τα «τεχνητά έντερα» που κατασκευάζονται με συγκόλληση σχισμένων φυσικών εντέρων (**κλάση 42.06**).

Παράγραφος 10

Σύμφωνα με την παράγραφο 10 του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα ΦΠΑ υπάγονται σε μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% τα λαχανικά, τα φυτά, οι ρίζες και οι κόνδυλοι που είναι βρώσιμα, προϊόντα δηλαδή των ΔΚ 0701, 0702, 0703, 0704, 0705, 0706, 0707, 0708, 0709, 0710, 0711, 0712, 0713 και ΔΚ 0714. Τέτοια προϊόντα είναι μεταξύ άλλων πατάτες, ντομάτες, κρεμμύδια, κουνουπίδια, λαχανάκια, μπρόκολα, μαρούλια, καρότα, ραπάνια, σέλινια, αγγούρια, μπιζέλια, φασόλια, σπαράγγια, μελιτζάνες, μανιτάρια, πιπεριές, σπανάκι, αγκινάρες, ελιές, κολοκύθες. Τα προϊόντα αυτά μπορεί να είναι νωπά, διατηρημένα με

απλή ψύξη, κατεψυγμένα διατηρημένα προσωρινά ξερά έστω και κομμένα σε τεμάχια ή σε σκόνη καθώς και τα μείγματα λαχανικών. Οι σαλάτες λαχανικών με τους τρόπους παρασκευής που επιτρέπονται στο κεφ 7 επίσης υπάγονται σε αυτή την παράγραφο. Με την παρούσα τροποποίηση εισάγεται στο Παράρτημα ΙΙΙ η ΔΚ 0714.

Η ΔΚ 0714 περιλαμβάνει τους κονδύλους και τις ρίζες με υψηλή περιεκτικότητα σε άμυλο ή ινουλίνη τα οποία, λόγω της ιδιότητάς τους αυτής, χρησιμοποιούνται για την παρασκευή προϊόντων διατροφής ή βιομηχανικών προϊόντων. Περιλαμβάνει επίσης την εντεριώνη (ψίχα) του φοίνικα των Μολλούκων (αρτόδενδρου). Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι κόνδυλοι και οι ρίζες χρησιμοποιούνται επίσης για την ανθρώπινη διατροφή ή για τη διατροφή των ζώων.

Η κλάση αφορά τα συγκεκριμένα προϊόντα, όταν αυτά παρουσιάζονται νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα ή αποξηραμένα, έστω και κομμένα σε τεμάχια ή συσσωματωμένα σε μορφή σβόλων, που λαμβάνονται είτε από τεμάχια ριζών ή κονδύλων της παρούσας κλάσης, είτε από αλεύρια, σιμιγδάλια ή σκόνες των ριζών ή των κονδύλων αυτών (κλάση 11.06). Οι σβόλοι παράγονται είτε απευθείας με πίεση, είτε με την προσθήκη ενός συνδετικού (μελάσας, θειωμένης λιγνίνης, κ.λπ.). Στην τελευταία περίπτωση, η ποσότητα του συνδετικού μέσου δεν μπορεί να υπερβαίνει το 3% κατά βάρος.

Τα προϊόντα της παρούσας κλάσης που παρασκευάζονται με άλλους τρόπους, κατατάσσονται σε άλλα Κεφάλαια, π.χ. αλεύρι, σιμιγδάλι και σκόνη (κλάση 11.06), άμυλα (κλάση 11.08) και ταπίοκα (κλάση 19.03).

Από την ΔΚ 0714 **εξαιρούνται** επίσης οι ζωντανές βολβοειδείς ρίζες της ντάλιας (κλάση 06.01), καθώς και οι νωπές ή αποξηραμένες πατάτες (κλάσεις 07.01 ή 07.12, αντιστοίχως).

Παράγραφος 11

Σύμφωνα με την παράγραφο 11 του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα ΦΠΑ υπάγονται σε μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% οι καρποί και τα φρούτα που είναι βρώσιμα, με τους τρόπους που παρουσιάζονται στο κεφάλαιο 8, των ΔΚ 0801, 0802, 0803, 0804, 0805, 0805, 0806, 0807, 0808, 0809, 0810, 0811, 0812, 0813 και **0814**. Τέτοια προϊόντα είναι μεταξύ άλλων καρύδες και καρύδια, αμύγδαλα, φουντούκια, κάστανα, φιστίκια, μπανάνες, χουρμάδες, σύκα, ανανάδες και αχλάδια, εσπεριδοειδή, σταφύλια, πεπόνια, μήλα, βερίκοκα, κεράσια, ροδάκινα. Τα προϊόντα αυτά μπορεί να είναι νωπά, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα διατηρημένα προσωρινά ξερά καθώς και τα μείγματα αποξηραμένων καρπών και φρούτων. Με την παρούσα τροποποίηση εισάγεται στο Παράρτημα ΙΙΙ η ΔΚ 0814.

Η ΔΚ 0814 περιλαμβάνει φλούδες εσπεριδοειδών, πεπονιών και καρπουζιών. Οι φλούδες των εσπεριδοειδών της ΔΚ 0814, που χρησιμοποιούνται συνήθως για διατροφικούς σκοπούς, είναι οι φλούδες των πορτοκαλιών (στις οποίες περιλαμβάνονται και αυτές των πικρών πορτοκαλιών ή νεραντζιών), των λεμονιών και των κίτρων. Οι συγκεκριμένες φλούδες χρησιμοποιούνται κυρίως για την παρασκευή ζαχαρόπηκτων, καθώς και για την εξαγωγή αιθερίων ελαίων.

Από ΔΚ 0814 **εξαιρούνται** οι φλούδες σε σκόνη (κλάση 11.06) και οι ζαχαρόπηκτες φλούδες (κλάση 20.06).

Παράγραφος 12

Σύμφωνα με την παράγραφο 12 του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα ΦΠΑ υπάγονται στον μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% ο καφές, το τσάι, το ματέ και τα μπαχαρικά του Κεφ. 9 του Δασμολογίου, των ΔΚ 0901, 0902, 0903, 0904, 0905, 0906, 0907, 0908, 0909, 0910.

Ειδικότερα, τα προϊόντα των παραπάνω ΔΚ είναι τα ακόλουθα:

0901 [Καφές, έστω και καβουρντισμένος ή χωρίς καφεΐνη. Κελύφη και φλούδες καφέ. Υποκατάστατα του καφέ που περιέχουν καφέ, οποιεσδήποτε κι αν είναι οι αναλογίες του μείγματος],

0902 [Τσάι, έστω και αρωματισμένο],

0903 [Ματέ],

0904 [Πιπέρι (του γένους Piper), πιπέρια του γένους Capsicum ή του γένους Pimenta, αποξηραμένα ή θρυμματισμένα ή σε σκόνη],

0905 (Βανίλια),

0906 (Κανέλα και άνθη κανελόδενδρου),

0907 [Γαρίφαλα (καρποί και μίσχοι)],

0908 (Μοσχοκάρυδα, περιβλήματα μοσχοκάρυδων, καρποί αμώμων και καρδαμών),

0909 [Σπέρματα γλυκάνισου του κοινού, γλυκάνισου του αστεροειδή, μάραθου, κορίανδρου, κύμινου, αγριοκύμινου (κάρου) ή κέδρου (αρκεύθου)] και

0910 [Ζιγγίβερι, κρόκος (ζαφορά), curcuma, θυμάρι, φύλλα δάφνης, curry και άλλα μπαχαρικά].

Επισημαίνεται ότι, τα ροφήματα με βάση τον καφέ ή το τσάι ή άλλα προϊόντα των προαναφερόμενων Δ.Κ. που είναι έτοιμα προς κατανάλωση, εξαιρούνται από το Κεφάλαιο 9 και υπάγονται στο Κεφάλαιο 22, και ειδικότερα στη Δ.Κ. 2202, η οποία δεν περιλαμβάνεται στο παρόν Παράρτημα και επομένως εξακολουθεί να υπάγεται σε ΦΠΑ 24%.

Επιπλέον, ο στιγμιαίος καφές καθώς και τα λουπά εκχυλίσματα, συμπυκνώματα και αποστάγματα καφέ, καθώς και τα παρασκευάσματα (εκτός από τα έτοιμα ροφήματα) με βάση αυτά τα εκχυλίσματα, συμπυκνώματα και αποστάγματα (π.χ. καπουτσίνο, εσπρέσο κλπ.) εξαιρούνται από τη ΔΚ. 0901 και υπάγονται στη Δ.Κ. 2101 (βλ. παρ. 28).

Παράγραφος 15

Σύμφωνα με την παράγραφο 15 του Παραρτήματος III του Κώδικα ΦΠΑ υπάγονται σε μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% τα σπέρματα, οι σπόροι και οι καρποί των ΔΚ 1201, 1202, 1204, 1205, 1206, 1207, 1208, 1209. Ειδικότερα με την παρούσα τροποποίηση υπάγονται στον μειωμένο συντελεστή το σύνολο των προϊόντων των εν λόγω δασμολογικών κλάσεων και συνεπώς αίρεται ο περιορισμός της χρησιμοποίησης των προϊόντων των ΔΚ αυτών μόνο για σπορά.

Ειδικότερα η παράγραφος 15 περιλαμβάνει τις ακόλουθες **ΔΚ**:

1201 [Κουκιά σόγιας, έστω και σπασμένα],

1202 [Αράπικα φιστίκια όχι ψημένα ούτε αλλιώς παρασκευασμένα, έστω και χωρίς κέλυφος ή σπασμένα],

1204 [Σπέρματα λιναριού, έστω και σπασμένα],

1205 [Σπέρματα αγριογογγύλης ή αγριοκράμβης, έστω και σπασμένα],

1206 [Σπέρματα ηλιοτροπίου, έστω και σπασμένα, την ΔΚ **1207** τα άλλα σπέρματα και ελαιώδεις καρποί, έστω και σπασμένα],

1208 [Αλεύρια από σπέρματα και ελαιώδεις καρπούς, άλλα από το αλεύρι σιναπιού (μουστάρδα)] και

1209 [Σπέρματα, οι καρποί και οι σπόροι για σπορά].

Παράγραφος 16

Σύμφωνα με την παράγραφο 16 του Παραρτήματος III του Κώδικα ΦΠΑ εισάγονται στο Παράρτημα III, στον μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% τα ακόλουθα είδη: αρτεμισία, βασιλικός, χαμομήλι, μαντζουράνα η κοινή, μολόχα, δενδρομολόχα, μέντα (δυόσμος) όλων των ποικιλιών, ρίγανη, δενδρολίβανο, φασκόμηλο, τσάι του βουνού, δίκταμο, αγριάδα η ιαματική και λουίζα, νωπά ή αποξηραμένα, έστω και κομμένα, σπασμένα ή σε σκόνη (**Δ.Κ. ΕΧ 1211**).

Επισημαίνεται ότι λουπά είδη που υπάγονται στη ΔΚ 1211 πέραν αυτών που αναφέρονται ρητά ανωτέρω, π.χ. ginseng, κουκιά Tonka, κάνναβη, κλπ., εξακολουθούν να υπάγονται σε συντελεστή ΦΠΑ 24%.

Παράγραφος 17

Σύμφωνα με την παράγραφο 17 του Παραρτήματος III του Κώδικα ΦΠΑ εισάγονται σε μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% τα ακόλουθα είδη: χαρούπια, ζαχαρότευτλα, ζαχαροκάλαμα, διατηρημένα με απλή ψύξη, κατεψυγμένα ή αποξηραμένα, έστω και σε σκόνη. Κουκούτσια και αμύγδαλα καρπών και άλλα

φυτικά προϊόντα (στα οποία περιλαμβάνονται και ρίζες κιχωρίου, μη φρυγμένες, της ποικιλίας *Cichorium intybus sativum*, που χρησιμεύουν κυρίως για τη διατροφή του ανθρώπου και που δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού (**Δ.Κ. ΕΧ 1212**)).

Επισημαίνεται ότι, λοιπά είδη που υπάγονται στη ΔΚ 1212 πέραν αυτών που αναφέρονται ρητά ανωτέρω, π.χ. φύκια έστω και κατάλληλα για ανθρώπινη κατανάλωση, κλπ., εξακολουθούν να υπάγονται σε συντελεστή ΦΠΑ 24%.

Παράγραφος 21

Σύμφωνα με την παράγραφο 21 του Παραρτήματος III του Κώδικα ΦΠΑ υπάγονται στο μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% τα εξής είδη: Σογιέλαιο, αραχιδέλαιο, λάδι ηλιοτρόπιου (ηλιανθέλαιο), λάδι βαμβακιού (βαμβακέλαιο), καλαμποκέλαιο, σησαμέλαιο και τα κλάσματά τους, έστω και εξευγενισμένα αλλά όχι χημικώς μετασχηματισμένα (**Δ.Κ. 1507, 1508, ΕΧ 1512, ΕΧ 1515**).

Εξαιρούνται επομένως τα ζωικά λάδια και λίπη που δεν αναφέρονται ρητά ανωτέρω (π.χ. λάδια και λίπη χοιρινά, βοοειδών, πουλερικών ψαριών και θαλάσσιων θηλαστικών, εριολίπος, λανολίνη κλπ.). Τα είδη αυτά εξακολουθούν να υπάγονται σε συντελεστή ΦΠΑ 24%.

Παράγραφος 22

Σύμφωνα με την παράγραφο 22 του Παραρτήματος III του Κώδικα ΦΠΑ υπάγονται σε μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% τα ζωικά ή φυτικά λίπη και λάδια και τα κλάσματά τους, μερικώς ή ολικώς υδρογονωμένα, έστω και εξευγενισμένα αλλά όχι αλλιώς παρασκευασμένα της **ΔΚ 1516**.

Επίσης, υπάγονται στον μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% τα εξής είδη της **ΔΚ 1517**:

α) η μαργαρίνη και

β) τα μείγματα ή παρασκευάσματα βρώσιμα από λίπη ή λάδια ζωικά ή φυτικά ή από τα κλάσματα διαφόρων λιπών ή λαδιών του Κεφαλαίου 15

Παράγραφος 23

Σύμφωνα με την παράγραφο 23 του Παραρτήματος III του Κώδικα ΦΠΑ υπάγονται σε μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% τα παρασκευάσματα κρεάτων, ψαριών ή μαλακοστράκων, μαλακίων ή άλλων ασπόνδυλων υδροβίων (π.χ. λουκάνικα, κονσέρβες), με εξαίρεση το χαβιάρι (**Δ.Κ. 1601, 1602, 1603, ΕΧ 1604, 1605**). Με την παρούσα τροποποίηση επεκτείνεται η εφαρμογή του μειωμένου συντελεστή στο σύνολο των προϊόντων της ΔΚ 1603 και εισάγονται τα προϊόντα των ΔΚ 1604 και 1605 με εξαίρεση το χαβιάρι της ΔΚ 1604.

Το κεφάλαιο 16 δεν περιλαμβάνει τα παραγεμισμένα προϊόντα της κλάσης 1902 ούτε τα παρασκευάσματα των κλάσεων 2103 ή 2104.

Παράγραφος 24

Σύμφωνα με την παράγραφο 24 του Παραρτήματος III του Κώδικα ΦΠΑ υπάγονται σε μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% τα ζάχαρα και τα ζαχαρώδη παρασκευάσματα του Κεφ 17. Με την παρούσα τροποποίηση εισάγονται στον μειωμένο συντελεστή το σύνολο των προϊόντων των ΔΚ 1701, 1702, 1703, 1704.

Ειδικότερα περιλαμβάνονται οι **Δ.Κ.:**

1701 (ζάχαρη από ζαχαροκάλαμο ή από τεύτλα και ζαχαρόζη χημικώς καθαρή, σε στερεή κατάσταση),

1702 (άλλα ζάχαρα, στα οποία περιλαμβάνεται η λακτόζη, η μαλτόζη, η γλυκόζη και η φρουκτόζη (λεβυλόζη), χημικώς καθαρά, σε στερεή κατάσταση. Σιρόπια από ζάχαρα χωρίς προσθήκη αρωματικών ή χρωστικών ουσιών. Υποκατάστατα του μελιού, έστω και αναμειγμένα με φυσικό μέλι. Ζάχαρα και μελάσες καραμελωμένα),

1703 [μελάσες που προκύπτουν από την εκχύλιση ή τον εξευγενισμό (ραφινάρισμα) της ζάχαρης] και

1704 [ζαχαρώδη προϊόντα χωρίς κακάο (στα οποία περιλαμβάνεται και η λευκή σοκολάτα)].

Κατά συνέπεια, υπάγονται σε μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% προϊόντα όπως ζάχαρη από ζαχαροκάλαμο και άλλα ζάχαρα κάθε τύπου, σιρόπια από ζάχαρα και μελάσες, τεχνητό μέλι και υποκατάστατα μελιού, καθώς και λοιπά ζαχαρώδη προϊόντα όπως τσίχλες, καραμέλες στις οποίες περιλαμβάνονται και οι παστίλιες για το λαιμό και το βήχα, κουφέτα, αμυγδαλόπαστα, λευκή σοκολάτα, ζαχαρωτά και ζελέδες, καραμέλες και τσίχλες, λουκούμια, χαλβάδες (που δεν περιέχουν κακάο), κλπ.

Επισημαίνεται ότι τα ζαχαρώδη προϊόντα, που περιέχουν κακάο, υπάγονται στο Κεφάλαιο 18 του Δασμολογίου (βλ. παρ. 25). Επιπλέον, τα είδη αρτοποιίας και ζαχαροπλαστικής που περιέχουν ζάχαρα (π.χ. μπισκότα, κέηκ κλπ.) υπάγονται στο Κεφάλαιο 19 του Δασμολογίου (βλ. παρ. 26).

Παράγραφος 25

Σύμφωνα με την παράγραφο 25 του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα ΦΠΑ υπάγονται σε μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% το κακάο και τα παρασκευάσματα του Κεφ. 18. Με την παρούσα τροποποίηση υπάγονται στον μειωμένο συντελεστή το σύνολο των προϊόντων των ΔΚ 1801, 1802, 1803, 1804, 1805, 1806.

Ειδικότερα περιλαμβάνονται οι **Δ.Κ.:**

1801 (κακάο σε σπόρους και θραύσματα σπόρων, ακατέργαστα ή φρυγμένα),

1802 [Κελύφη, μεμβράνες (φλούδες) και άλλα απορρίμματα κακάου],

1803 (πάστα κακάου, έστω και αποβουτυρωμένη),

1804 (βούτυρο, λίπος και λάδι κακάου),

1805 (σκόνη κακάου, χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών) και

1806 (σοκολάτα και άλλα παρασκευάσματα διατροφής που περιέχουν κακάο).

Επομένως, υπάγονται σε μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% προϊόντα όπως οι σπόροι, η σκόνη και η πάστα κακάο, οι σοκολάτες κάθε τύπου (πλην της λευκής σοκολάτας της Δ.Κ. 1704, η οποία επίσης υπάγεται σε συντελεστή ΦΠΑ 13%) έστω και παραγεμισμένες με ξηρούς καρπούς, φρούτα, μπισκότα, δημητριακά, αλκοόλ, κλπ., καραμέλες με κακάο, πολτοί επάλειψης σε ψωμί με κακάο, παρασκευάσματα για ποτά που περιέχουν κακάο, και κάθε είδους ζαχαρώδη παρασκευάσματα που περιέχουν κακάο.

Επισημαίνεται ότι, τα είδη αρτοποιίας και ζαχαροπλαστικής που περιέχουν κακάο (π.χ. μπισκότα, κέηκ κλπ.) εξαιρούνται από το Κεφάλαιο 18 και υπάγονται στο Κεφάλαιο 19 του Δασμολογίου (βλ. παρ. 26).

Παράγραφος 26

Σύμφωνα με την παράγραφο 26 του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα ΦΠΑ υπάγονται στον μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% τα προϊόντα των ΔΚ 1901, 1902, 1903, 1904, 1905. Συνεπώς επεκτείνεται η εφαρμογή του μειωμένου συντελεστή 13 % στο σύνολο των προϊόντων των ΔΚ 1901 1902 και 1903 και προστίθενται τα προϊόντα των ΔΚ 1904 και 1905.

Το Κεφάλαιο 19 του Δασμολογίου περιλαμβάνει παρασκευάσματα με βάση τα δημητριακά, τα αλεύρια, τα άμυλα κάθε είδους ή το γάλα καθώς και τα είδη ζαχαροπλαστικής, ως εξής:

1901 (Εκχυλίσματα βύνης. Παρασκευάσματα διατροφής από αλεύρια, πλιγούρια, σιμιγδάλια, άμυλα κάθε είδους ή εκχυλίσματα βύνης, που δεν περιέχουν κακάο ή που περιέχουν λιγότερο από 40 % κατά βάρος κακάο επί πλήρως απολιπανθείσας βάσεως και δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού. Παρασκευάσματα διατροφής από προϊόντα των κλάσεων 0401 μέχρι 0404, που δεν περιέχουν κακάο ή περιέχουν λιγότερο από 5 % κατά βάρος κακάο, επί πλήρως απολιπανθείσας βάσεως, και δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού),

1902 [Ζυμαρικά εν γένει, έστω και ψημένα ή παραγεμισμένα (με κρέας ή άλλες ουσίες) ή και αλλιώς παρασκευασμένα, όπως τα σπαγέτα, μακαρόνια, νούγιες, λαζάνια, νιόκι, ραβιόλια, κανελόνια. Αράπικο σιμιγδάλι (κουσ-κουσ), έστω και παρασκευασμένο],

1903 (Ταπιόκα και τα υποκατάστατα αυτής παρασκευασμένα από άμυλα, με μορφή νιφάδων, θρόμβων, κόκκων στρογγυλών, σκυβάλων ή με παρόμοιες μορφές),

1904 [Προϊόντα με βάση τα δημητριακά που λαμβάνονται με διόγκωση ή φρύξη, π.χ. καλαμπόκι σε νιφάδες (κορν-φλέικς). Δημητριακά άλλα από το καλαμπόκι, σε μορφή κόκκων, νιφάδων ή άλλων

επεξεργασμένων κόκκων (εκτός από αλεύρι, πλιγούρι ή σιμιγδάλι), προψημένα ή αλλιώς παρασκευασμένα, που δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού] και

1905 (Προϊόντα αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μπισκοτοποιίας, έστω και με προσθήκη κακάου. Όστις, κάψουλες κενές των τύπων που χρησιμοποιούνται για φάρμακα, αζυμοσφραγίδες, ξεραμένες ζύμες από αλεύρι ή άμυλο κάθε είδους σε φύλλα και παρόμοια προϊόντα).

Επισημαίνουμε ότι, με την παρούσα τροποποίηση, όλα πλέον τα ζυμαρικά υπάγονται σε συντελεστή ΦΠΑ 13%, ανεξαρτήτως του τρόπου παρασκευής τους και έστω και αν είναι ψημένα ή παραγεμισμένα, καθώς και το αράπικο σιμιγδάλι (κους-κους).

Επιπλέον, η παράγραφος αυτή περιλαμβάνει κάθε τύπου δημητριακά πρωινού και μπάρες δημητριακών, τις ρυζογκοφρέτες, τα κριτσίνια, το ψωμί κάθε τύπου έστω και με καρυκεύματα, τις φρυγανιές, τα κουλούρια τύπου Θεσσαλονίκης κάθε τύπου, σάντουιτς, τυρόπιτες, σπανακόπιτες, καθώς και λοιπά προϊόντα αρτοποιίας και ζαχαροπλαστικής, όπως μπισκότα και γκοφρέτες έστω και επικαλυμμένα ή παραγεμισμένα, κουλούρια, τσουρέκια, κέικ, πάστες, τάρτες, γλυκά φύλλου, καθώς και λοιπά γλυκά τύπου ζαχαροπλαστείου, κρουασάν και παρόμοια είδη, έστω και αν περιέχουν κακάο ή είναι επικαλυμμένα ή παραγεμισμένα με σοκολάτα.

Στην παράγραφο αυτή περιλαμβάνονται επίσης τα παρασκευάσματα που είναι κατάλληλα για τη διατροφή βρεφών και παιδιών μικρής ηλικίας συσκευασμένα για τη λιανική πώληση, καθώς και τα μείγματα και τα ζυμάρια για την παρασκευή προϊόντων αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής ή μπισκοτοποιίας.

Τέλος, υπάγονται εδώ και λοιπά προϊόντα με βάση τα δημητριακά που λαμβάνονται με διόγκωση ή φρύξη, όπως π.χ. τα επονομαζόμενα «γαριδάκια», «φουντούνια», «πακοτίνια», «τσιπς νάτσος» και παρόμοια είδη.

Παράγραφος 27

Σύμφωνα με την παράγραφο 27 του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα ΦΠΑ υπάγονται στον μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% τα παρασκευάσματα λαχανικών, καρπών και φρούτων ή άλλων μερών φυτών των ΔΚ 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, όπως πχ οι ελιές έτοιμες για κατανάλωση, καθώς και οι χυμοί φρούτων ή λαχανικών της ΔΚ 2009.

Ειδικότερα, περιλαμβάνονται α παρασκευάσματα λαχανικών, καρπών και φρούτων ή άλλων μερών φυτών και οι χυμοί των **Δ.Κ.:**

2001 (Λαχανικά, καρποί και φρούτα και άλλα βρώσιμα μέρη φυτών, παρασκευασμένα ή διατηρημένα με ξίδι ή οξικό οξύ),

2002 (Ντομάτες παρασκευασμένες ή διατηρημένες αλλιώς παρά με ξίδι ή οξικό οξύ),

2003 (Μανιτάρια και τρούφες, παρασκευασμένα ή διατηρημένα αλλιώς παρά με ξίδι ή οξικό οξύ),

2004 (Άλλα λαχανικά παρασκευασμένα ή διατηρημένα αλλιώς παρά με ξίδι ή οξικό οξύ, κατεψυγμένα, άλλα από τα προϊόντα της κλάσης 2006),

2005 (Άλλα λαχανικά παρασκευασμένα ή διατηρημένα αλλιώς παρά με ξίδι ή οξικό οξύ, όχι κατεψυγμένα, άλλα από τα προϊόντα της κλάσης 2006),

2006 [Λαχανικά, καρποί και φρούτα, φλούδες καρπών και φρούτων και άλλα μέρη φυτών, ζαχαρόπηκτα (στραγγισμένα, με στιλπνή ή κρυσταλλική εμφάνιση),

2007 (Γλυκά κουταλιού, ζελέδες, μαρμελάδες, πολτοί και πάστες καρπών και φρούτων, που λαμβάνονται με βράσιμο με ή χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών) και

2008 (Καρποί και φρούτα και άλλα βρώσιμα μέρη φυτών, αλλιώς παρασκευασμένα ή διατηρημένα, με ή χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών ή αλκοόλης, που δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού).

2009 (Χυμοί φρούτων (στους οποίους περιλαμβάνεται και ο μούστος σταφυλιών) ή λαχανικών, που δεν έχουν υποστεί ζύμωση, χωρίς προσθήκη αλκοόλης, με ή χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών).

Διευκρινίζουμε ότι στην παράγραφο αυτή περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, και τα είδη με την ονομασία «τσιπς πατάτας» (πατατάκια), καθώς και παρόμοια είδη από άλλα λαχανικά (τσιπς ντομάτας, κλπ.). Λοιπά προϊόντα με βάση τα δημητριακά που λαμβάνονται με διόγκωση ή φρύξη, όπως π.χ. τα επονομαζόμενα «γαριδάκια», «τσιπς νάτσος» και παρόμοια είδη, υπάγονται στη Δ.Κ. 1905 (βλ. παρ. 26).

Επισημαίνουμε ότι, στους χυμούς φρούτων της Δ.Κ. 2009 περιλαμβάνονται και οι συμπυκνωμένοι χυμοί φρούτων και λαχανικών κάθε είδους που αραιώνονται σε νερό.

Αντίθετα, στην παρούσα παράγραφο δεν περιλαμβάνονται τα αναψυκτικά τύπου λεμονάδας, πορτοκαλάδας, κόλας κλπ., αεριούχα ή μη, καθώς και ποτά του τύπου «ενεργειακά», «ισοτονικά», κλπ., τα οποία υπάγονται στη Δ.Κ. 2202 και εξακολουθούν να υπάγονται σε συντελεστή ΦΠΑ 24%.

Παράγραφος 28

Σύμφωνα με την παράγραφο 28 του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα ΦΠΑ υπάγονται στο Παράρτημα ΙΙΙ στον μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% τα προϊόντα των ΔΚ 2101, 2102, ΕΧ 2103, ΕΧ 2104 και 2105.

Ειδικότερα, στην παράγραφο αυτή περιλαμβάνονται προϊόντα όπως οι ζύμες (ενεργές ή αδρανείς, π.χ. ζύμη μπίρας, ζύμη οινοπνευματοποιίας, ζύμη αρτοποιίας, ζύμη καλλιέργειας, ο σπόρος ζύμης), άλλοι αδρανείς μονοκύτταροι οργανισμοί που δεν είναι ζωντανοί, π.χ. βακτήρια και μονοκύτταρα φύκια (με εξαίρεση τα εμβόλια της Δ.Κ. 3002), οι σκόνες για το φούσκωμα της ζύμης που είναι παρασκευασμένες, τα παρασκευάσματα για σάλτσες και οι παρασκευασμένες σάλτσες, τα παρασκευάσματα για σούπες και ζωμούς, σούπες και ζωμοί παρασκευασμένα, καθώς και τα παγωτά έστω και αν περιέχουν κακάο (Δ.Κ. 2101, 2102, ΕΧ 2103, ΕΧ 2104, 2105).

Διευκρινίζουμε ότι υπάγονται σε συντελεστή ΦΠΑ 13%, μεταξύ άλλων, και τα εκχυλίσματα, αποστάγματα και συμπυκνώματα καφέ της Δ.Κ. 2101 (άλλα από τον καφέ της ΔΚ 0901), καθώς και τα παρασκευάσματα με βάση αυτά τα εκχυλίσματα, αποστάγματα και συμπυκνώματα, όπως ο στιγμιαίος καφές, ο καπουτσίνο, ο εσπρέσο κλπ., με την εξαίρεση των έτοιμων ροφημάτων με βάση τον καφέ που υπάγονται στη Δ.Κ. 2202 και εξακολουθούν να υπάγονται σε συντελεστή ΦΠΑ 24%.

Επιπλέον, υπάγονται σε μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% οι σάλτσες και τα παρασκευάσματα για σάλτσες κάθε τύπου. Ειδικότερα, ο όρος «σάλτσες» αναφέρεται στα προϊόντα που χρησιμοποιούνται για να προσδίδουν γεύση σε ορισμένα πιάτα (κρέατος, ψαριού, σαλάτας κ.λπ.) Οι σάλτσες παρουσιάζονται γενικά σε υγρή μορφή, ενώ τα παρασκευάσματα για σάλτσες παρουσιάζονται συνήθως υπό τη μορφή σκόνης, στην οποία απαιτείται μόνο η προσθήκη γάλατος, νερού κ.λπ. για να ληφθεί η σάλτσα. Οι σάλτσες προστίθενται συνήθως στο φαγητό όταν αυτό μαγειρεύεται ή κατά τη διάρκεια του σερβιρίσματος, ενώ προσδίδουν γεύση, υγρασία και μια αντίθεση ως προς την υφή και το χρώμα. Μπορεί επίσης να υπηρετούν τον ρόλο του μέσου, μέσα στο οποίο περιέχεται το φαγητό, όπως για παράδειγμα η σάλτσα βελουτέ στο κοτόπουλο με κρέμα γάλακτος.

Επιπλέον, θεωρούνται ως σάλτσες και ορισμένα παρασκευάσματα με βάση τα λαχανικά ή τα φρούτα, τα οποία παρουσιάζονται κυρίως ως υγρά, ως γαλακτώματα και ως εναιωρήματα και, ορισμένες φορές, περιέχουν ορατά τεμάχια λαχανικών ή φρούτων. Τα παρασκευάσματα αυτά διαφέρουν από τα παρασκευασμένα και διατηρημένα λαχανικά και φρούτα του Κεφαλαίου 20, εξαιτίας του γεγονότος ότι χρησιμοποιούνται ως σάλτσες, δηλαδή ως συνοδευτικά του φαγητού ή στην παρασκευή ορισμένων πιάτων, που δεν προορίζονται να καταναλωθούν από μόνες τους.

Παραδείγματα σαλτσών που περιλαμβάνονται στην παρούσα παράγραφο είναι: η μαγιονέζα, η σάλτσα μπεαρναίζ (Béarnaise), η σάλτσα μπολοναίζ (που περιέχει κιμά κρέατος, πουρέ ντομάτας, μπαχαρικά κ.λπ.), οι σάλτσες σόγιας, η σάλτσα με μανιτάρια, η σάλτσα Worcester (γενικά με βάση την παχύρρευστη σάλτσα σόγιας, ένα διάλυμα μπαχαρικών σε ξίδι, με προσθήκη άλατος, ζάχαρης, καραμέλας και μουστάρδας) και παρόμοια παρασκευάσματα που μπορεί να είναι γνωστά και ως «μπαλσάμικο», η

σάλτσα ντομάτας, γνωστή με το όνομα κέτσαπ (παρασκεύασμα με βάση τον πουρέ ντομάτας, ζάχαρη, ξύδι, αλάτι και μπαχαρικά) καθώς και άλλες σάλτσες ντομάτας, η σάλτσα σέλινου (μίγμα μαγειρικού αλατος και λεπτοαλεσμένων σπόρων σέλινου), η σάλτσα πέστο, η μπεσαμέλ έστω και σε σκόνη, κλπ.

Επιπλέον, εφιστούμε την προσοχή ότι εξαιρούνται από την παρούσα παράγραφο και εξακολουθούν να υπάγονται σε συντελεστή ΦΠΑ 24%, λοιπά προϊόντα του Κεφαλαίου 21 του Δασμολογίου που δεν αναφέρονται ρητά ανωτέρω, όπως η μουστάρδα (η οποία δεν περιλαμβάνεται στις σάλτσες σύμφωνα με το νομικό κείμενο της Δ.Κ. 2103), το φυσικό μέλι με την προσθήκη άλλων ουσιών, τα παρασκευάσματα διατροφής με τη μορφή κάψουλας ή σκόνης με βάση βιταμίνες ή πρωτεΐνες για την καλή κατάσταση του οργανισμού, τα συμπυκνώματα πρωτεϊνών, τα σύνθετα αλκοολούχα παρασκευάσματα, τα σιρόπια από ζάχαρα αρωματισμένα ή με την προσθήκη χρωστικών ουσιών, τα αρτύματα και καρυκεύματα σύνθετα όπως το υγρό τσάντυ, κλπ.

Παράγραφος 29

Σύμφωνα με την παράγραφο 29 του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα ΦΠΑ υπάγονται στον μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% τα προϊόντα της ΔΚ ΕΧ 2201, ήτοι νερά φυσικά, μεταλλικά, ο πάγος και το χιόνι. Ειδικότερα, περιλαμβάνονται τα νερά, στα οποία περιλαμβάνονται και τα φυσικά ή τεχνητά μεταλλικά νερά, χωρίς προσθήκη ζάχαρης ή άλλων γλυκαντικών ούτε αρωματισμένα, μη αεριούχα, ο πάγος, τα παγάκια και το χιόνι (Δ.Κ. ΕΧ 2201).

Εφιστούμε την προσοχή ότι, με βάση την ανωτέρω διατύπωση, εξαιρούνται από την παρούσα παράγραφο τα αεριούχα νερά της Δ.Κ. 2201 καθώς και όλα τα αναψυκτικά, αεριούχα ή μη, της κλάσης 2202. Τα είδη αυτά εξακολουθούν να υπάγονται σε συντελεστή ΦΠΑ 24%.

Παράγραφος 30

Σύμφωνα με την παράγραφο 30 του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα ΦΠΑ υπάγονται σε μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% τα ξύδια και τα υποκατάστατα αυτών που είναι βρώσιμα και λαμβάνονται από οξικό οξύ (Δ.Κ. 2209).

Ως «ξύδι», ειδικότερα, ορίζεται σύμφωνα με το Δασμολόγιο το όξινο υγρό που λαμβάνεται από την οξική ζύμωση παρουσία αέρα και σε σταθερή θερμοκρασία, η οποία δεν υπερβαίνει τους 20 ° C έως 30 ° C, αλκοολούχων υλών οιασδήποτε πηγής ή διαφόρων διαλυμάτων ζάχαρης ή αμύλου που έχουν υποστεί αλκοολική ζύμωση, με δράση των βακτηρίων ξιδιού *Mycoderma aceti*. Τα υποκατάστατα του ξιδιού λαμβάνονται με αραίωση οξικού οξέος με νερό. Είναι συχνά χρωματισμένα με καραμέλα ή άλλες οργανικές χρωστικές ουσίες.

Παράγραφος 31

Σύμφωνα με την παράγραφο 31 του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα ΦΠΑ υπάγονται σε μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% τα υπολείμματα και απορρίμματα των βιομηχανιών ειδών διατροφής και των παρασκευασμένων τροφών για ζώα των ΔΚ 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, και ΕΧ 2309. Ειδικότερα περιλαμβάνονται τα υπολείμματα και απορρίμματα των βιομηχανιών ειδών διατροφής και των παρασκευασμένων τροφών για ζώα (**εξαιρουμένων των τροφών για σκύλους ή γάτες**) των εξής ΔΚ:

2301 [Αλεύρια, σκόνες και συσσωματώματα με μορφή σβόλων, από κρέας, παραπροϊόντα σφαγίων, ψάρια ή καρκινοειδή (μαλακόστρακα), μαλάκια ή άλλα ασπόνδυλα υδρόβια ακατάλληλα για τη διατροφή του ανθρώπου. Ινώδη κατάλοιπα ξηγκιών],

2302 [Πίτουρα εν γένει και άλλα υπολείμματα, έστω και συσσωματωμένα με μορφή σβόλων, από το κοσκίνισμα, το άλεσμα ή άλλες κατεργασίες των δημητριακών ή οσπριοειδών]

2303 [Κατάλοιπα αμυλοποιίας και παρόμοια κατάλοιπα, πολτοί τεύτλων, υπολείμματα ζαχαροκάλαμου και άλλα απορρίμματα ζαχαροποιίας, υπολείμματα και απορρίμματα ζυθοποιίας ή οινοπνευματοποιίας, έστω και συσσωματωμένα με μορφή σβόλων],

2304 [Πίτες και άλλα στερεά υπολείμματα, έστω και σπασμένα ή συσσωματωμένα με μορφή σβόλων, από την εξαγωγή του σογιέλαιου],

2305 (Πίτες και άλλα στερεά υπολείμματα, έστω και σπασμένα ή συσσωματωμένα με μορφή σβόλων, από την εξαγωγή του αραχιδέλαιου),

2306 (Πίτες και άλλα στερεά υπολείμματα, έστω και σπασμένα ή συσσωματωμένα με μορφή σβόλων, από την εξαγωγή φυτικών λιπών ή λαδιών, άλλα από εκείνα των κλάσεων 2304 ή 2305),

2307 (Οινολάσπες. Τρυγιά ακάθαρτη),

2308 (Φυτικές ύλες και φυτικά απορρίμματα, κατάλοιπα και υποπροϊόντα φυτικά, έστω και συσσωματωμένα με μορφή σβόλων, των τύπων που χρησιμοποιούνται για τη διατροφή των ζώων, που δεν κατονομάζονται ούτε περιλαμβάνονται αλλού) και

2309 (Παρασκευάσματα των τύπων που χρησιμοποιούνται για τη διατροφή των ζώων).

Παράγραφος 32

Σύμφωνα με την παράγραφο 32 του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κώδικα ΦΠΑ υπάγονται σε μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 13% το αλάτι (στο οποίο περιλαμβάνονται και το επιτραπέζιο και το μετουσιωμένο αλάτι), έστω και σε υδατικό διάλυμα ή με προσθήκη αντισυσσωματικών ουσιών ή ουσιών που εξασφαλίζουν την καλή ρευστότητα, καθώς και το θαλασσινό νερό (**Δ.Κ. 2501**).

Β. Κεφάλαιο Β΄ Υπηρεσίες

Στο Κεφάλαιο Β΄ Υπηρεσίες του νέου Παραρτήματος ΙΙΙ, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις:

α) αντικαθίσταται η παράγραφος 5 και επεκτείνεται η εφαρμογή του μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ, πέραν των υπηρεσιών που παρέχουν οι οίκοι ευγηρίας, και στις παροχές υπηρεσιών από οικοτροφεία, δομές για άτομα με ειδικές ανάγκες και δομές που παρέχουν κατάλυμα σε άτομα με νοητική υστέρηση, ψυχικές διαταραχές και χρήση ουσιών, που ενεργείται στο πλαίσιο κοινωνικής πρόνοιας, εφόσον δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της απαλλαγής των υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας και ασφάλισης, καθώς και προστασίας παιδιών και νέων της περίπτωσης θ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 22 του Κώδικα ΦΠΑ.

Ως εκ τούτου, στην περίπτωση που πρόκειται για παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο κοινωνικής πρόνοιας από πρόσωπα με κερδοσκοπική δραστηριότητα ή από πρόσωπα με δραστηριότητα μη κερδοσκοπική που όμως είτε δεν αναγνωρίζονται από το κράτος ως φορείς παροχής υπηρεσιών κοινωνικής πρόνοιας, είτε το είδος και η έκταση των υπηρεσιών τους είναι τέτοια που ενδεχόμενη απαλλαγή τους θα οδηγούσε σε στρέβλωση των όρων του ανταγωνισμού, επιβάλλεται ΦΠΑ με τον μειωμένο συντελεστή στις υπηρεσίες αυτές.

β) προστίθεται νέα παράγραφος 6, η οποία επαναφέρει από 20.05.2019 την εστίαση στο μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ, με τη συμπερίληψη στις υπηρεσίες του Κεφαλαίου Β΄ του Παραρτήματος ΙΙΙ της εκμετάλλευσης καφενείων, καφετεριών, ζαχαροπλαστειών, εστιατορίων, ψητοπωλείων, οινομαγειρειών και λοιπών συναφών προς αυτές επιχειρήσεων πλην των κέντρων διασκέδασης, με εξαίρεση τη διάθεση αλκοολούχων και μη αλκοολούχων ποτών, χυμών και ροφημάτων.

Από τη νέα παράγραφο 6 προκύπτει ότι στον μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ υπάγεται η παροχή υπηρεσιών από τις αναφερόμενες στη διάταξη αυτή επιχειρήσεις εστίασης, πλην των κέντρων διασκέδασης, εφόσον πρόκειται για διάθεση έτοιμων προς άμεση επιτόπια κατανάλωση φαγητών, γευμάτων και γλυκών, ενώ παραμένουν στον κανονικό συντελεστή ΦΠΑ οι επιτόπιες καταναλώσεις αλκοολούχων και μη αλκοολούχων ποτών, όπως αναψυκτικών και ενεργειακών ποτών, οι επιτόπιες καταναλώσεις χυμών,

φυσικών ή τυποποιημένων, καθώς και οι επιτόπιες καταναλώσεις ροφημάτων, όπως είναι οι κάθε είδους καφέδες, το τσάι, το χαμομήλι, η βαλεριάνα και η σοκολάτα. Το νερό, συμπεριλαμβανομένου του φυσικού ή τεχνητού μεταλλικού νερού, παραμένει στον μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ.

Ο μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ εφαρμόζεται και στις παραδόσεις γλυκών, γευμάτων και γενικά έτοιμου προς άμεση κατανάλωση φαγητού σε «πακέτο» (παραδόσεις αγαθών) από εστιατόρια, ζαχαροπλαστεία ταβέρνες, οινομαγειρεία, ψητοπωλεία, ταχυφαγεία, πιτσαρίες, καφετέριες και συναφείς προς αυτές επιχειρήσεις, όπως καντίνες, κυλικεία, επιχειρήσεις παρασκευής και διανομής γευμάτων, σούπερ μάρκετ που παραδίδουν έτοιμα μαγειρεμένα φαγητά, επιχειρήσεις πώλησης αρτοποιημάτων, σάντουιτς, σαλατών και λοιπών παρόμοιων πρόχειρων γευμάτων ή σνακς, για λόγους ομοιόμορφης αντιμετώπισης και για την αποφυγή στρεβλώσεων του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων εστίασης που διαθέτουν φαγητά ή και γλυκά για επιτόπια κατανάλωση και αυτών που τα παραδίδουν σε «πακέτο».

Επομένως, από τα ανωτέρω και από τις νέες διατάξεις του Κεφαλαίου Α΄ του Παραρτήματος ΙΙΙ προκύπτει ότι στο μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ υπάγονται τα φαγητά, τα έτοιμα γεύματα και τα γλυκά, καθώς και το νερό, είτε καταναλώνονται επιτοπίως είτε παραδίδονται σε «πακέτο». Όσον αφορά δε στα αλκοολούχα και μη ποτά, χυμούς και ροφήματα, οι επιτόπιες καταναλώσεις τους παραμένουν στον κανονικό συντελεστή ΦΠΑ, καθώς και οι παραδόσεις τους σε «πακέτο», με εξαίρεση την παράδοση χυμών, τυποποιημένων και μη, οι οποίοι υπάγονται στον μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ. Ως εκ τούτου, οι επιχειρήσεις εστίασης θα πρέπει να χρεώνουν διακριτά τα είδη αυτά βάσει του συντελεστή ΦΠΑ στον οποίο υπάγονται.

Τέλος, επισημαίνεται ότι στην κατά τα ανωτέρω διάκριση ως προς την εφαρμογή του μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ υπάγονται και οι υπηρεσίες εστίασης που παρέχονται από ξενοδοχεία και λοιπά τουριστικά καταλύματα στους ειδικούς χώρους εστίασης που διαθέτουν, καθώς και στα δωμάτια στο πλαίσιο υπηρεσιών εξυπηρέτησης δωματίου (room service), ενώ υπενθυμίζεται ότι οι καταναλώσεις του μίνι μπαρ που υπάρχει εντός των δωματίων συνιστούν παραδόσεις αγαθών και χρεώνονται με τον οικείο συντελεστή κάθε αγαθού. Στην περίπτωση, δε, που οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις παρέχουν υπηρεσίες διαμονής και εστίασης ή και άλλες υπηρεσίες έναντι ενιαίας τιμής της οποίας ο διαχωρισμός στους επί μέρους συντελεστές δεν είναι εφικτός, λαμβανομένου υπόψη ότι από 20.05.2019 στο μειωμένο συντελεστή υπάγονται τόσο η διαμονή όσο και οι καταναλώσεις φαγητού κάθε είδους, γίνεται δεκτό η διάκριση ως προς την εφαρμογή των συντελεστών ΦΠΑ να γίνεται ως εξής:

α. Διαμονή με πρωινό: η ενιαία τιμή υπάγεται στον μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ, με το σκεπτικό ότι η κατανάλωση, ως είθισται, χυμών, καφέδων και ροφημάτων στο πρωινό, αποτελεί παροχή παρεπόμενη και αμελητέα σε σχέση με την κύρια παροχή πρωινού γεύματος και διαμονής που αντιπροσωπεύει η ενιαία τιμή.

β. Διαμονή με ημιδιατροφή (πρωινό και γεύμα): 10% της ενιαίας τιμής υπάγεται στον κανονικό συντελεστή ΦΠΑ ως αντιπαροχή που καταβάλλεται για τη διάθεση αλκοολούχων και μη ποτών, χυμών και ροφημάτων.

γ. Διαμονή με πλήρη διατροφή (full board – πρωινό, μεσημεριανό, βραδινό γεύμα): 15% της ενιαίας τιμής υπάγεται στον κανονικό συντελεστή ΦΠΑ ως αντιπαροχή που καταβάλλεται για τη διάθεση αλκοολούχων και μη ποτών, χυμών και ροφημάτων.

δ. Διαμονή με το σύστημα all inclusive: 25% της ενιαίας τιμής υπάγεται στον κανονικό συντελεστή ΦΠΑ ως σύνθετη παροχή υπηρεσιών η οποία δεν μπορεί να προσδιορισθεί με σαφή τρόπο (Κεφ. Γ' του Παραρτήματος ΙΙΙ).

Διευκρινίζεται ότι τα ανωτέρω ποσοστά δεν είναι δεσμευτικά για τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις στην περίπτωση που μπορούν να διαχωρίσουν την αξία των επιμέρους παροχών τους, οπότε και να εφαρμόσουν τον συντελεστή ΦΠΑ που αναλογεί σε κάθε παροχή.

4. Με την παράγραφο 2 του άρθρου 121 του κοινοποιούμενου νόμου ορίζεται ότι οι διατάξεις της παραγράφου 1 ισχύουν από **20.05.2019**.

5. Στα παραστατικά πωλήσεων που εκδίδονται με ημερομηνία έκδοσης την ημερομηνία έναρξης ισχύος των νέων συντελεστών και εφεξής, ο ΦΠΑ θα υπολογίζεται με τους νέους συντελεστές, ανεξάρτητα εάν αυτά αφορούν συναλλαγές που πραγματοποιήθηκαν κατά το προηγούμενο χρονικό διάστημα.

Ειδικότερα, όσον αφορά τα πιστωτικά τιμολόγια που εκδίδονται από 20.5.2019 και εφεξής διευκρινίζεται ότι, στις περιπτώσεις που παρέχονται εκπτώσεις εκ των υστέρων, για πωλήσεις αγαθών ή παροχή υπηρεσιών, στις επιστροφές πωληθέντων αγαθών, καθώς και για άλλες διαφορές, που επηρεάζουν την αξία ή το περιεχόμενο του αρχικού τιμολογίου, υπολογίζεται Φ.Π.Α. με τους νέους συντελεστές.

Όπως ορίζεται με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 21 του Κώδικα ΦΠΑ, στην παροχή υπηρεσιών εφαρμόζονται οι συντελεστές που ισχύουν κατά το χρόνο που ο φόρος καθίσταται απαιτητός σύμφωνα με το άρθρο 16 του ίδιου Κώδικα.

Συνεπώς, στις περιπτώσεις παρεχόμενων υπηρεσιών για τις οποίες τα παραστατικά πωλήσεων (τιμολόγια κ.λπ.) εκδίδονται με βάση τις σχετικές διατάξεις του ν.4308/2014 μετά την 20.5.2019, υπολογίζεται επί αυτών συντελεστής Φ.Π.Α. με βάση τις διατάξεις του υπόψη νόμου. Συγκεκριμένα, στις περιπτώσεις που παρέχονται υπηρεσίες η έναρξη παροχής των οποίων χρονολογείται πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου (20.5.2019), ολοκληρώνονται όμως μετά την ημερομηνία αυτή, καθώς και στις περιπτώσεις που έχουν παρασχεθεί υπηρεσίες πριν την 20.5.2019 το σχετικό παραστατικό πώλησης όμως εκδίδεται μετά την ημερομηνία αυτή, κατά την τιμολόγηση εφαρμόζεται ο συντελεστής ΦΠΑ που ισχύει με βάση τις νέες διατάξεις.

Όσον αφορά τις αποδείξεις που εκδίδονται με τη χρήση Φορολογικών Ηλεκτρονικών Μηχανισμών (φορολογική ταμειακή μηχανή ή μηχανισμό ΕΑΦΔΣΣ) του Ν.4308/2014, οι κάτοχοι – χρήστες αυτών κατά την πληκτρολόγηση του είδους επιλέγουν το σωστό συντελεστή ΦΠΑ, στον οποίο θα υπάγεται εφεξής αυτό, σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατάξεις.

Παρέχεται επίσης η δυνατότητα για φορολογικά παραστατικά που αφορούν λιανικές πωλήσεις, όταν εκδίδονται από χειρόγραφα στελέχη ή από μηχανογραφικά έντυπα με προεκτυπωμένο τον εμπεριεχόμενο συντελεστή ΦΠΑ, να εκδίδονται, είτε με χειρόγραφη αναγραφή των δεδομένων, είτε με εμφανή διαγράμμιση επί των μηχανογραφικών εντύπων των δεδομένων που χρήζουν αλλαγής λόγω των νέων συντελεστών Φ.Π.Α. και αναγραφής τους, χειρόγραφα ή με έντυπο τρόπο.

**Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΑΡΧΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ
Γ. ΠΙΤΣΙΛΗΣ**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

I. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

1. Αποδέκτες Πίνακα Γ', πλην του αριθ. 2.
2. Αποδέκτες Πίνακα Δ'.
3. Διεύθυνση Υποστήριξης Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών για ανάρτηση στην ιστοσελίδα της ΑΑΔΕ και Ηλεκτρονική Βιβλιοθήκη ΑΑΔΕ.

II. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1.	Αποδέκτες Πίνακα	Α', μόνο οι αριθ. 1 και 4.
2.	Αποδέκτες Πίνακα	Β'.
3.	Αποδέκτες Πίνακα	Γ', μόνο ο αριθ. 2.
4.	» »	Ζ'.
5.	» »	Η'.
6.	» »	Θ' μόνο οι αριθ. 10,17, 18, 22 και 26.
7.	» »	Ι'.
8.	» »	ΙΒ'.
9.	» »	ΙΓ'.
10.	» »	ΙΕ'.
11.	» »	ΙΣΤ'.
12.	» »	ΙΗ'.
13.	» »	ΙΘ'.
14.	» »	ΚΒ'.
15.	» »	ΚΓ'.
16. Γραφείο Υπουργού Οικονομικών.
  17. Γραφείο Υφυπουργού Οικονομικών.
  18. Γραφείο Γεν. Γραμματέα Οικονομικής Πολιτικής.
  19. Γραφείο Γεν. Γραμματέα Πληρ. Συστημάτων.

III. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο Διοικητού ΑΑΔΕ.
2. Γραφείο κ. κ. Γενικών Διευθυντών.